

Keräilijän tunnustuksia

osa 9:
KYSE EI OLE PIIRTÄMISESTÄ

Jyrki Vainio

Tänä vuonna Suomi tuli Angoulêmeen. Ei pelkästään sillä, että tusinalla meikäläisellä oli siellä näyttely, eikä sillä, että Chat Noir -kahvilassa ei voinut tiiliskiveä heittää osumatta ainakin viiteen suomalaiseen. Ei, vaan tänä vuonna satoi taivaalta Angoulêmen festivaalin 33-vuotisen historian ensimmäinen lumipyry. Hei, juuri tätähän me suomalaiset yritimme paeta!

Lumi sekoitti festariviikonlopun täysin. Koska suurin osa tapahtumasta pidetään jättiteltoissa, huolenaiheeksi tuli, kestääkö juhlatila katolle kertyvän lumen painoa. Eikä kosteus varmaan ollut hyväksi myytävälle kirjoillekaan.

Liikenne oli kaoksessa. Junat seisoi-
vat, autot luisuivat. Kaikkeen siirtymiseen piti varata paljon aikaa, jos liikkeelle edes pääsi.

Sanottiin, että tapahtuneen johdosta festivaalin kävijämäärä tippui lauantaina puoleen edellisestä vuodesta. Ehkä niin, mutta ei se silti tarkoittanut, että pääteltäessä olisi päässyt minnekään liikkumaan – väkijoukko tukki käytävää liikenne-ruuhkan tavoin.

Lauantaina tavoitteenani oli tavata Janry (Jean-Richard Geurts), Piko ja Fantasio sekä Pikku Piko -sarjojen tekijäkaksikon Tome & Janry piirtäjä. Pikon kustantaja, belgialainen Dupuis ei ollut

Angoulêmessä viihtynyt moneen vuoteen, mutta tänä vuonna he tekivät näyttävän paluun suurella messuosastolla. Budjettia paloi kaikkiaan 200.000 euron edestä. Koska Piko on Dupuisin lippulaiva, saattoi arvata, että hulina Janryn ympärillä tulisi olemaan suuri. Uusi Pikku Piko -albumi oli juuri ilmestynyt ja yleisölle jaettiin Le Petit Spirou-logoisia, pahvisia piccolo-hattuja.

Ohjelmassa oli ilmoitettu vain yksi Janryn signeeraustilaisuus koko viikonlopun aikana. Se oli heti ensimmäiseksi lauantai-aamuna. Sinne minun oli siis rynnättävä, tuli eteen mitä hyvänsä. Vaikka sellainen luonnonoikku kuin lumipyry Etelä-Ranskassa.

Dupuisin osastolla edessäni ei ollut kuin kourallinen ihmisiä. Hahaa, onnistuinpas! Tyytyväisenä rupesin kaivamaan laukustani suomalaista Piko-albumia signeerattavaksi. Mutta tämä teko saikin paikalle tulemaan pari tiukkailmeistä kustantamon edustajaa, jotka pyysivät minua poistumaan.

Mitä? Nimikirjoituksia saa jonottaa ainoastaan, jos on erikseen hankkinut tarkoitusta varten ennakkoon jaetun jonotuslipun. Minulle huomautetaan, että näitäkin on jaettu vain lapsille. Janryn jututtaminen onkin siis isompi haaste kuin luulin.

Melkein koko päivä asian junailuun meni, mutta illan suussa istuin Dupuisin

lehdistötiloissa odottamassa Janrya. Festivaaliteltan pihalle oli tuotu englantilainen kaksikerrosbussi, joka oli varattu kustantamon edustustilaksi. Mikäs siinä oli odotella kuuma kahvikuppi käsissä, kun ikkunan takana väki rämpi kylmissään lumessa ja sohjossa, kuin Kemissä ikään.

Selailin odotellessani mukanani tuomia albumeita. Entisessä Belgian Kongossa, nykyisessä Zaireissa syntynyt maalitehtailijan poika Jean-Richard sai innoitusta piirtämiseen isolta veljeltään, jonka piirroksia kehuttiin ja palkittiin koulussa. Janry oli kymmenvuotias kun hänen perheensä palasi Belgiaan. Hän opiskeli teknistä piirtämistä parin vuoden ajan ennen kuin sarjakuvat veivät mennessään. Janry työskenteli mm. Raymond Macherotin luomia sarjoja jatkaneiden Dupan sekä Turkin ja DeGrootin apulaisena ennen kuin sai Spiroun sivuilta tilaa omille hamoilleen ja tapasi Tomen.

Philippe Vandeveld ja Geurts (mol. synt. 1957) alias Tome & Janry aloittivat Pikon ja Fantasion tekemisen vuonna 1981. Piko on Euroopan suurista sarjakuvahahmoista ainoa, joka amerikkalaiseen tyyliin kulkeutuu piirtäjältä toiselle, koska kustantamo on sen aikoinaan

alkuperäiseltä tekijältään ominut (Spiroun alias Pikon keksi piirtäjä Rob-Vel vuonna 1938). Itse Franquin hyväksyi Tomen ja Janryn tyylin, ja antoi muutamia oleellisia vinkkejä siitä, miten Pikon & Fantasio-seikkailu rakennetaan.

Ensimmäiset albuminsa Tome ja Janry tekivät tasaväkisesti, molemmat piirtäen ja kirjoittaen, mutta vuodesta 1986 lähtien piirtäminen on jäänyt yksinomaan Janrylle. Vuonna 1987 alkoi yksisivuinen huumorisarja Pikku-Piko. Pikkutuhmasta sarjasta tuli niin valtavan suosittu, että alkuperäisen sarjan teko sai jäädä muulle. Vuonna 1998 Tome & Janry tekivät vielä yhden Piko ja Fantasio -tarinan, aikuisemmalla piirrostyylillä toteutetun albumin Kone joka näki unia.

Franquinin perinnettä jatkaen Janry yhdistää kuvissaan taidokkaasti karikatyyriä ja hyvin tarkasti piirrettyjä realistisia yksityiskohtia. Siinä määrin kuin ranskaa osaamaton alan harrastaja voi tilannetta Suomesta käsin seurata, on Janry minun makuuni taitavin tällä hetkellä työskentelevä sarjakuvapiirtäjä.

”Sarjakuvassa kyse ei ole piirtämisestä”, sanoo Janry minulle heti. ”Kyse on tarinankerronnasta”.

Janry selittää, että tärkeää ei ole se, ovatko kuvat hyvin yksityiskohtaisia tai

teknisesti hiottuja, kunhan ne saavat sanomansa perille. ”Eihän vaikkapa joku Gary Larson ole perinteisessä mielessä taidokas piirtäjä, mutta silti hänen kuvansa toimivat loistavasti”.

Esimerkiksi sivun mittaisessa Pikku Piko -jaksossa pitää ensin miettiä, mikä on tärkein asia kertoa ja mitä tulee vasta sen jälkeen. ”Kun on ensimmäisessä ruudussa osoitettu, että ollaan ulkona kadulla, ei taustan yksityiskohtia tarvitse enää sen jälkeen piirtää myöhempisiin ruutuihin. On tärkeämpää näyttää, mitä siellä kadulla tapahtuu”.

Tarinankerrontaa voi välittää myös jopa piirtämisen teknisten valintojen kautta. ”Tussaan sekä siveltimellä että kynällä. Orgaaniset muodot, ihmiset ja vaatteet, ovat pehmeitä, joten niiden piirtämiseen sopii luontevasti pehmeä sivelin. Tekniset yksityiskohtat ovat jäykkää ja teräviä, joten niihin taas sopii paremmin jäykkä ja terävä kynä”.

Aloittelevalle tekijälle piirtäminen on tuskallisen hidasta ja vaivalloista. Heille Janry tarjoaa lohdutuksen sanoja: ”Piirtäjän käsi on hänen lemmikkinsä. Se pitää ensin kesyttää ja sitä pitää huolellisesti kouluttaa, mutta kyllä se sitten lopulta rupeaa kuuliaisesti tottelemaan”.

LIMINGAN TAIDEKOULU

KUVATAIDELINJA 14.8.2006-25.5.2007

- piirustus, maalaus, grafiikka ja kuvanveisto

VAPAALINJA 14.8.2006-25.5.2007

- kuvataiteen syventävät opinnot

SARJAKUVALINJA 14.8.2006-25.5.2007

- sarjakuva ideoinnista levitykseen: realistinen, humoristinen, manga ja kokeileva

KIRJOITTAJALINJA 14.8.2006-25.5.2007

- syvennetään kirjallisia taitoja, kehitetään omaa ilmaisua ja perehdytään kirjoittamisprosessiin

Opetuksen tavoitteena on antaa valmiudet alan jatko-opintoihin ja harrastajille mahdollisuus harrastuksen syventämiseen. Opiskelijoina on sekä nuoria että aikuisia. Koululla on oma asuntola. Koulupäivinä täysihito. Mahdollisuus valtion opintotukeen. Vapaamuotoinen hakemus osoitetaan rehtorille (yhteystiedot alla) - hakea voit myös kotisivujemme kautta.

AVOIN YLIOPISTO suunnitelma lv. 2006-2007

-Taidehistorian perus- (25 op.) ja aineopinnot (35 op.) sekä kirjallisuuden perusopinnot (25 op.), (Oulun yo)
-Kuvataiteen perusopinnot (25 op.), (Lapin yo)

KESÄKURSSIT 2006

5.-9.6.: Lasten ja nuorten kuvataidepaja

10.-14.7.: Litografia-, Mielen kuvat-, Lintukuvaus- ja Elämäntarinakurssi

17.-21.7.: Akvarelli-, Öljymaalauksen-, Grafiikka-, Kuvanveisto-, Sarjakuva-, Tiffany- sekä Runo ja proosaa -kurssit

Lisätietoja ja esitteitä saa opistolta: puh. 08-514 5700; fax. 08-514 5750, toimisto@limingantaidekoulu.com tai os. Limingan Taidekoulu, 91900 Liminka. ja kotisivuiltamme www.limingantaidekoulu.com

Taidetta ja humanismia!